

Hevur tú ein spurning ella onkran trupulleika, sum tú kundi ynskt tær at fingið viðgjordan í hesum teiginum.

Spyr Sosialin

Skriva til: Sosialurin, postsmoga 76, 3800 Argir. Merk brævbjálvan »Spyr Sosialin«.

Sálarfrøðingurin:

Hug til sex

Vinkona mín sigur, at kanningar hava verið gjørdar sum visa, at kvinnur hava størri áhuga fyri samlegu í einum ávisum tíðarskeiði millum tvær mánaðsjúkur.

Veit sálarfrøðingurin nakað um hetta, og kann hann siga eitt sindur um fyrirbrigðið, at hava/ikki hug til sex. Hetta kundi kanska hjálpt teimum, sum ikki eru eins upplagðar altíð, sum vit siggja um í teimum littu bløðunum.

kvennkyn

Sjálur minnst eg í lotuni ikki nakrar kanningar, id hagfrøðiliga kunnu visa á, at kvinnur eru meira seksuelt hugagóðar í ávisum tíðarskeiðum millum tvær mánaðsjúkur, men tað er trúligt, tá havt verður í huga, at flest allir skapningar frá náttúrunnar hond eru soleiðis háttaðir, at teir ganga á illum og/ella eru seksuelt virksamir, tá tann lagaliga lotan býðst til at fáa avkom og tessvegna fara ættina víðari. Hja djórum og meira tilafturskomnum verur er tann kynsligi atburðurin nær knýttur at torskildum líkamligum tilgongdum — sokallaðum instinktum, sum síðani hava lagad seg, alt eftir hvussu møguleikarnir hava verið at mennt um ættina í tí umhvørvi livad hefur verið undir.

Uttan at taka dagar í millum, um menniskjan er eitt framkomid djór ella ikki, so er tað rimuligt at hugsa sær til í hvussu so er nakað av slíkum instinktívum atburði, hóast moralur, lóggáva og onnur mentunnarfyrirbrigði gjøgnum oldir hava havt sína ávirkan á fruminstinkti.

Einki er at ivast í, at seksueller áhugi hefur ikki so litið at gera við livrunnin fyrirbrigði. Her kann ein t.d. bert hugsa um ta stóru áhugabroyting, sum fer fram í ungðsárunum mótvægis hinum kyninum og tað fyrri mesta partin orsakað av líkamsbroytingum.

Longu áðrenn tygum sendu mær fyrispurningin, hevði eg vardiðgan

av, at tygum hovuð grein í tygara máli, og síðani tá havi eg spurt meg fyri hjá kvinnum, og siga slíkar, sum gera soverðið, at tær hava mestan hugin at driva á júst ímillum menstruatiónirnar, uttan ætlan um at barnsburður skal spyrjast burtúr.

Sovitt tann meira líkamliga og hormonella síðan av spurninginum, sum ivaleyst hevði verið væl frægari greinað av serfrøðingi í livfrøði og/ella seksologi, men tað seksuella ber í stóran mun á tað sálarfrøðiliga, og har meti eg við vissu at kunna siga, at júst »risikoin« kann geva mongum ein eyka hug. At so uppaftr mong orka at laga hugin, er ein onnur saga.

Tað hevur nevniliga ofta víst seg soleiðis, at tann lætti, sum kundi kenst mongum at vera í nútíðarinnar so at siga 100% gitingarfyribyrging, samtundis fyri mong hefur kenst sum eitt ávið haft seksualhuganum viðvíkjandi, og mong eru tey, sum tessvegna — og helst mangan óklókt — hava valt heldur at lata standa til. Ein fær hug at spyrja, um tað er instinktíð og frumnatúr, sum her aftur hevur hug at stinga seg fram í okkum.

Hin spurningurin um at hava hug ella ikki til sex er torforari at svara, tí menniskjan er nú einaferð so ómetiliga ymisk, eisini viðtíkjandi seksualiteti.

Eg havi omanfyri skrivað um djór og primitivar verur, men menniskjan er sum framkomin skapningur í mangar mátar ódræisi og fjoltáttadur.

Væl eru vit flest oll í grundini stýrd av frumdráttum, men hava mentan, livireglar og annað í oldir tálmað hetta inn í eitt háttag, sum er serstakt fyri hin einstaka. Harumframt er, hvat menniskjan viðtíkir, ikki bert talan um torv og/ella instinkt, men eisini kenslur og relativt frían vilja til at søkja at. Vit eru ikki so nógv sum dýrin stýrd av instinktívum automatikki, men kunnu í stóri mun fyriskipa okkum; vit uppliva og fata ivaleyst meira og eru tiskil meira tengd at tí, sum viðurførst okkum fyrir sansirnar. Her kann t.d. verða hugsað um, at menniskjan á okkara leiðum helst hevur mesta fríggjarhugin teir heitu summardagarnar, tá ein

annars skuldi væntað, at ein lá og venaði seg av hita. Hovudsorsokin er helst, at fólk tá eru minni láttin og tannvegin beinleidis girnast hvørjum øðrum. Hetta er bert eitt domi um, hvussu ómetiliga fjoltáttad menniskjan er skikkað seksuelt í mun til primitivar verður.

Seksuelt eru menniskju ymisk, fjoltáttad og stundum innviklaði, og man tað ikki vera minsta orsokin til at gera tað áhugavert og spennandi at hoyra til ta fjöldina. Og tað normála hevur víðar ræis.

Ey Jo

Sosíalráðgevarin:

Ætlar at fara frá konuni

Eg havi verið giftur í mong ár, men nú umhugsji eg at fara frá konuni.

Vit hava hús og børn felags, men børnini eru farin heimanifr. Kona mín hevur ikki havt arbeiði uttan fyri heimið í 20 ár.

Hvussu nógv skal eg gjalda í undirhald til konuna, og hvør skal búgva í húsum okkara?

maður

Tað er mær ógjorligt at svara uppá hesar báðar spurningarnar út frá so fáum upplýsingum, men eg kann nevna okkurt av tí, sum dentur verður lagdur á, tá id mynduleikarnir skulu taka avgerðir í slíkum málum.

Viðv. upphaldspeningi.

Her verður millum annað lagdur dentur á, hvussu leingi hjúnarlagið hevur vart. Um báðir partar hava inntøku. Um konan, sum í nevnda fori ikki hevur havt arbeiði uttanfyri heimið í 20 ár, er mangt sum týðir uppá, at hon fer at hava lítið við at fáa arbeiði, soleiðis sum arbeiðsmarknaðurin sær út í lønu.

Eisini er avgerandi fyri stóddina á upphaldspeninginum, hvussu nógv tann parturin, sum skal lata upphaldspening hefur í inntøku, og evnini hjá viðkomandi at gjalda. Útbúgving og møguleikarnir at fáa arbeiði innan sítt yrki telur eisini við.

Eyðun Joensen, sálarfrøðingur

Marjun Sigurdsdóttir, sosíalráðgevi

Marnar Simonsen, lækni

Turid Debes Hentze, lögfrøðingur

Ríkisumbodið upplýsir, at tað er vanligt, at samlaði upphaldspeningur (her verður hugsað um bæði barnapening og upphaldshjálpi til hjúnarfelaga) ikki má fara upp um 1/3 av bruttoinntøkuni.

Nevna vit sum domi, at tygum hava kr. 200.000,- í inntøku, so skulu tygum gjalda umleið kr. 66.000,- í upphaldspeningi. Sum nevnt ber ikki til at siga nakað sum helst út frá so fáum upplýsingum, tí tað er so mangt, sum spælir inn.

Viðv. felagshúsinum í búðnum.

Her er eisini so mangt, sum spælir inn. Attu tygum húsin, áðrenn tygum giftist, standa tygum einsamallur fyri teimum, er talan um serog og mangt annað.

Tað kann hugsast, at tygum hava forætt til húsin, men eru tey ikki serog, so eigur konan helvutina av virðinum aftaná at møgulig skuld er farin frá.

Eg vil ráða tygum at tala við lögfrøðing um málið, helst skuldi tit havt hvør sín. Heldur konan, — sum í hesum forimuni ikki sær út til at hava inntøku, seg ikki hava ráð til at gjalda einum lögfrøðingi, kann hon søkja fría »process« ígjøgnum Ríkisumbodið.

Marjun

Lögfrøðingurin:

Um ognarviðurskifti millum hjún

Eg havi nakrar spurningar til lögfrøðing, sum eg fegin vildi fingið greiði á.

Maður mín og eg hava verið gift í 20 ár, og vit hava ikki serliga avtalu um ognir okkara.

Húsin keyptu vit áðrenn vit giftust, men bert navnði á manni minum stendur á skjotinum.

Hvør eigur húsið, um vit t.d. skiljast?

Kunnu vit hvør í sínum lagi taka upp lán, uttan at hjúnarfelagin veit av tí?

Hvussu er við ognarviðurskiftinum, tá ein arvar. Fer hesin inn á felagsbúgv, um einki verður skrivað, sum kann prógva hvør av pertunum hevur arvað?

Hvør eigur pening sum stendur í bankanum, tá bert navnði á tí eina partinum stendur fyri bókin?

S.

Tá kona og maður giftast ganga ognir teirra inn í eitt felagsbúgv. Hetta merkir tí ikki at tað, sum konan t.d. átti, áðrenn hon giftist, eigur hon í felag við manninum. Nei, hon er framvegis einaeigari og kann ráða yvir hesum sum hon vil, — hóast hon nú hevur felagsogn við manninum. Rætturin hjá hinum hjúnarfelagnum her manninum — og tað liggur jú í ordinum »felagsogn«, at onkur rættur er — ~~hann~~ kemur fyrst til sjónar tá hjúnarbandið heldur uppat, antin orsakað av deyða ella tí hjúnini ynskja at fara hvør til sítt. Tá fær maðurin krav upp á helvutina av ognini (og skuldini) hjá konuni, eins og konan hevur sama rætt mótvægis manninum.

Um orsokin til hjúnarbandsslitið er, at annar doyri skulu eisini arvareglurnar havast við tá býtast skal.

Somu reglur eru galdandi fyri tær ognir sum hjúnarfelagirnir hvør sær fáa ella keypa aftaná at tey eru vordin gift. Ognirnar hoyra til felagsbúgv, men hvør sær hevur rætt at ráða yvir sínum ognum, sum áðrenn giftarmálið.

Tíverri — ella tibetur eru undantak frá omanfyri nevndu reglu um rætt at ráða yvir egnum ognum og snýr eitt av hesum undantøkum seg júst um húsin, sum brúkt verða sum bústaður hjá familjuni eins og innbúgv eisini er iroknað.

Um maðurin er skeyttinnehavari, bert hansara navn stendur á skeyttinum, verður hann roknaður sum eigari av húsinum. Um konan kann prógva, at hon eisini hevur golið munandi til húsin, og at tað tí er gáløysni, at navn hennara ikki er nevnt í skeyttinum, so kann hon fáa viðhald í einum kravi um at gerast eigari eisini.

Henda prógubýrðan er tung at lyfta og heilt serligar umstøður skulu gera seg galdandi, fyri at hon kann fáa viðhald, — so at sum maðurin onganstíð hevur havt inntøku ella ták.

Av hesum skilt at tygum mugu rokna við at maðurin eigur húsin, soleiðis at hann kann krevja húsin um tit skiljast. Men tygum hava jú felagsogn við mannin og hava tí rætt til helvutina av hansara ogn (og skuld) t.v.s., at sjálvt um tygum ikki kunnu fáa sjálvt húsið, so kunnu tygum krevja helvutina av virðinum, sum tygara part.

Hóast maður tygara eigur húsin sum tit búgva í, kann hann ikki einsamallur ráða yvir hesum. Júst húsin er eitt av undantøkum, sum eg nevndi í ádni. Tað merkir, at maður tygara kann ikki selja húsin ella taka lán upp á húsið uttan at spyrja tygum fyrst. Hetta er grundad á at húsin eru felagsbústaður tykkara og at annar parturin tí ikki uttan at spyrja hin, knappliga kann taka stóðið undan familjuni.

Nakað annað er, at figgi-arvónirnar kunnu vera vordnar so, at húsin kunnu missast orsakað av hesum, — men fríviliga kann maðurin ikki t.d. selja húsin, tí hann heldur kundi hugsa sær ein bát (uttan at spyrja konuna fyrst).

Um lántøku í hjúnarlagnum er annars at siga, at kann hetta gerast uttan at seta í veld húsið, innbúgv ella serliga arbeiðstól, so hevur hvør í sær rætt til at gera hetta.

Eru trupulleikar av, at annar parturin átekur sær ov nógv skuld, gera hjúnarfelagirnir rættast í at avtala serog, so at annar parturin ikki er orsök til, at alt felagsbúgv verður etið upp.

Arvar fer inn í felagsbúgv sum alt annað sum fingið ella keypt verður og aftur her er galdandi, at hann sum arvar eigur arvin og kann gera við hann, sum henni lystir.

Viðtíkjandi pengum í bankanum er tað sama galdandi sum fyrri skeytti, keypsáttmálar o.a., at um ikki serligt hald er fyri øðrum, verður tann roknaður sum eigari, hvors navn verður nevnt.

Turid